

Analiza | Finantarile majore din resurse publice în sectorul energetic si de mediu trebuie sa respecte Orientarile adoptate de CE

Toate finantarile majore ce vor fi acordate în anii urmatori din resurse publice prin programele specifice care vizeaza sectorul energetic sau de mediu, respectiv Planul National de Redresare si Rezilienta (PNRR) sau Fondul de Modernizare, vor fi supuse îndeplinirii conditiilor de autorizare cuprinse în Orientarile Comisiei Europene adoptate în data de 27 ianuarie 2022, potrivit specialistilor PwC România.

"Decarbonizarea întregii economii si tranzitia verde reprezinta în continuare fundamentul modificarilor legislative europene în domeniul energiei si mediului din ultima decada. În vederea atingerii obiectivelor extrem de ambitioase de reducere a emisiilor de gaze cu efect de sera asumate prin Pactul verde european si pachetul Fit for 55, vor fi necesare investitii anuale de minim 350 de miliarde de euro la nivel comunitar. Desi investitiile durabile menite sa sprijine tranzitia verde vor proveni în mare parte din sectorul privat, Comisia Europeana a reasezat principiile de ajutor de stat în domeniul climei, mediului si energiei, în scopul asigurarii unui traseu lin inclusiv investitiilor publice în acest domeniu", se arata într-un articol semnat de Sonia Voinescu, senior associate, D&B David si Baias, si Gabriela Ifrim, asociate, D&B David si Baias, societatea de avocatura corespondenta PwC în România.

În acest context, Comisia a adoptat în data de 27 ianuarie 2022 mult-asteptatele orientari privind ajutoarele de stat pentru clima, protectia mediului si energie, înlocuind cadrul legislativ anterior reprezentant de cele privind ajutoarele de stat pentru protectia mediului si energie pentru perioada 2014-2020 (EEAG) si fixând, astfel, parametrii de analiza a compatibilitatii ajutoarelor de stat acordate de acum înainte în domeniul mediului si energiei.

Potrivit sursei citate, orientarile vor reprezenta "un hot topic de acum încolo", deoarece toate finantarile majore ce vor fi acordate în anii urmatori din resurse publice prin programele specifice care vizeaza sectorul energetic sau de mediu (PNRR sau Fondul de Modernizare) vor fi supuse îndeplinirii conditiilor de autorizare prescrise de acestea.

Astfel, orice ajutoare de stat notificabile Comisiei Europene conform reglementarilor comunitare, fie ca vorbim despre scheme de ajutor de stat lansate de catre ministerele de resort sau de ajutoare ad-hoc (acordate direct beneficiarilor), vor fi analizate în baza Orientarilor si vor fi autorizate de Comisia Europeana doar daca respecta cu strictete toate criteriile de compatibilitate mentionate în cuprinsul acestora.

Odata cu adoptarea oficiala a noilor reguli, statele membre si potentialii beneficiari de ajutoare de stat sunt încurajati sa acorde o atentie sporita principalelor modificari în contextul implementarii unor noi masuri de sprijin, atrag atentia specialistii PwC România.

În opinia acestora, orientarile sporesc în mod substantial oportunitatile de finantare a întreprinderilor (de stat sau private) în legatura cu activitatile de decarbonizare sau tranzitie spre o procese de productie "verzi".

"Masurile de ajutor incluse în Orientari sprijina investitiile de protectie a mediului, inclusiv protectia climei si producerea de energie regenerabila. Acestea vizeaza, în principal, investitiile în decarbonizarea economiei într-un mod amplu si flexibil, deschis tuturor tehnologiilor care pot contribui la realizarea obiectivelor Pactului verde european, inclusiv sursele regenerabile de energie, masurile de eficienta energetica, ajutoarele pentru mobilitatea curata, infrastructura, economia circulara, reducerea poluarii, protectia si refacerea biodiversitatii, precum si masuri menite sa asigure siguranta alimentarii cu energie. Cu titlu particular, principalele modificari vizeaza extinderea categoriilor de investitii si tehnologii pe care statele membre le pot sprijini (e.g. infrastructura de

mobilitate curata, utilizarea eficienta a resurselor, biodiversitatea) si toate tehnologiile care pot pune în aplicare Pactul verde european (e.g. hidrogenul produs din surse regenerabile de energie, stocarea energiei electrice, decarbonizarea proceselor de productie) sau includerea unor noi instrumente de finantare (e.g. contractele pentru diferenta - CfD)", se arata în articolul mentionat.

În ceea ce priveste combustibilii fosili, noile reguli adopta o pozitie mai stricta. Acestea vizeaza eliminarea treptata a ajutoarelor pentru cei mai poluanti combustibili fosili (e.g. carbune, lignit, petrol), permitând în acelasi timp acordarea de ajutoare pentru o închidere accelerata. În schimb, Orientarile urmaresc sa descurajeze masurile care implica noi investitii în gaze naturale, cu exceptia unor conditii stricte si ca solutie temporara compatibila cu obiectivele climatice asumate la nivelul UE.

"În consecinta, statele membre care vor dori sa implementeze astfel de masuri vor trebui sa demonstreze aceasta compatibilitate, de exemplu, prin intermediul unui "plan national de decarbonizare" cu obiective obligatorii sau angajamente obligatorii din partea beneficiarului ajutorului de a pune în aplicare tehnologii de captare, stocare si reutilizare a emisiilor de carbon sau de a închide în timp util activitatile legate de gazele naturale sau sa le înlocuiasca cu alternative mai putin poluante, cum ar fi gazele regenerabile si hidrogen", potrivit autorilor.

Un alt aspect de interes pentru potentialii beneficiari de ajutoare si investitori în tranzitia verde este faptul ca noile orientari permit, în general, un quantum al ajutorului de pâna la 100% din deficitul de finantare, în cazul în care ajutorul este acordat pe baza unei proceduri de ofertare concurentiale.

În plus, pentru a preveni denaturarea concurentei, noile reguli prevad masuri de protectie suplimentare, precum procedurile de ofertare concurentiale si participarea partilor interesate prin consultari publice. "Aceste etape procedurale sunt acompaniate de o verificare detaliata de catre Comisia Europeana a costurilor eligibile prin intermediul unei proceduri de analiza ex ante a deficitului de finantare pe baza planurilor de afaceri, respectiv a mecanismelor de recuperare ex post pentru a evita supracompensarea. Instituirea acestor etape procedurale suplimentare va reprezenta o provocare pentru autoritatile nationale, care se vor confrunta cu necesitatea organizarii unor call-uri periodice de proiecte pentru asigurarea cheltuirii fondurilor provenind din PNRR (pe obiectivele de energie, mediu si clima) sau Fondul de Modernizare", se precizeaza în document.

Expertii PwC atrag atentia ca toate reformele si investitiile incluse în PNRR-ul adoptat la nivel national, respectiv cele ce vor fi finantate din Fondul de Modernizare care urmeaza sa fie implementat la nivel national, trebuie sa respecte întru-totul regulile privind ajutoarele de stat, în cazul în care o masura de finantare îndeplineste conditiile legislative nationale si comunitare pentru a fi considerata ajutor de stat.

"Noile orientari prezinta interes în cazul proiectelor mari de investitii în tranzitia verde, acestea fiind concepute, în general, pentru a acoperi masuri de ajutor care depasesc pragul de 15 milioane euro per proiect. Astfel, nu doar autoritatile publice care vor implementa scheme de ajutor de stat, ci si companiile interesate de obtinerea unor finantari substantiale din PNRR sau Fondul de Modernizare vor trebui sa se asigure ca sunt familiarizate cu prevederile Orientarilor pentru a anticipa cerintele legale aplicabile proiectelor pe care urmeaza sa le deruleze, respectiv conditiile de acordare a masurilor de sprijin", spun autorii articolului.

În ceea ce priveste proiectele de investitii de amploare mai redusa care au o componenta verde, aprobarea Comisiei Europene nu este necesara, acestea fiind analizate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piata interna în aplicarea articolelor 107 si 108 din tratat ("Regulamentul"), prevazând posibilitatea ca anumite scheme mai mici sau ajutoare ad-hoc (de regula, cele care nu depasesc 15 milioane euro) sa fie puse în aplicare fara aprobarea prealabila a Comisiei.

"Regulamentul face în prezent obiectul unui proces de modificare extensiv care vizeaza extinderea domeniului de aplicare pentru a acoperi ajutoarele pentru investitii în noi tehnologii (e.g. hidrogenul si captarea, stocarea sau

utilizarea carbonului) sau domenii care sunt esentiale în vederea atingerii obiectivelor Pactului verde european (e.g. utilizarea eficienta a resurselor si biodiversitatea)", potrivit analizei PwC.

Un alt aspect-cheie este faptul ca modificarea Regulamentului de exceptare vizeaza inclusiv flexibilizarea definitiei costurilor eligibile si a intensitatilor ajutoarelor, precum si majorarea plafoanelor ajutoarelor care pot fi acordate în baza acestuia, au mai transmis specialistii.